

Свети Доситеј Нишки и Загребачки - служитељ мира и љубави

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије је отворио 14. маја 2025. године у Музеју Српске Православне Цркве у Београду изложбу поводом 80 година од упокојења Светог исповедника Доситеја Нишког и Загребачког под називом „Служитељ мира и љубави“ аутора презвитера Далибора Мидића, ђакона Будимира Кокотовића и гђе Звездане Остојић.

Сваки народ у својој историји има велике људе који надахњују епоху, стварају прекретнице и чак одређују ток историје. Обично су то оне снажне личности које из недара народа, као посланици Божји, покрећу живе снаге духа и уткивају их у токове светске историје. У плејади знаменитих архијереја васпостављене Српске Патријаршије између два светска рата, поред Светог владике Николаја Велимировића и Светог владике Иринеја Ћирића, златним словима уписано је и име Светог исповедника Доситеја Васића.

Српска Православна Црква ове године молитвено обележава велики и

значајан јубилеј – 850 година од рођења Светог Саве, првог Архиепископа српског, али се сећа и духовних синова наше Светосавске Цркве – међу којима је и Свети исповедник Доситеј Нишки и Загребачки. Читав овоземљски живот епископа Доситеја био је проткан Јеванђељем Христовим, по којем је ходио уским и трновитим путем, у тешким временима на прекретници светских токова историје. Кроз послушност и верност својој Цркви, Бог му је од ране младости даровао многобројне таланте које је умножавао како у својој земљи тако и у многим европским и светским научним и културним престоницама све до далеке Индије. Свуда где је ходио, сејао је семе искрене вере и љубави неуморно радећи на Њиви Господњој. То семе и данас даје добре плодове не само у епархијама у којима је столовао, већ и у васцелој Православној Цркви.

Свечано отварање изложбе је одржано у атријуму Музеја Српске Православне Цркве, где је Његову Светост Патријарха српског г. Порфирија и саборске Оце дочекао хор Богословије Светог Саве под управом проф. Бранка Тадића појући Тон Деспотин, Васкршњи тропар и тропар Светом Доситеју.

Отварајући изложбу и поздрављајући архијереје и многобројну публику, Светејши Патријарх је поручио:

„Високопреосвећена и преосвећена браћо архијереји, часни оци, браћо и сестре, у име свих хвала Музеју Српске Православне Цркве што је организовао ову изложбу. Хвала и Митрополиту нишком Арсенију и Епископу администратору загребачко-љубљанском Кирилу што су учинили све да ова изложба буде организована овде данас и да се благодаћу Божјом и молитвама Светог Доситеја окупимо на овој изложби. Хвала Светом Доситеју Нишком и Загребачком на свему што је учинио и чини за нашу Цркву, а узносећи молитве њему молимо га да се он за нас моли Господу моли и тим молитвеним расположењем отвара ову изложбу“.

Надахнутим речима присутнима се обратио и Његово Високопреосвештенство Митрополит нишки г. Арсеније:

„У многим бурним годинама, које су обележиле крај XIX и почетак XX века, његова светост и његова светлост је светлила, сведочећи Господње речи да се град не може сакрити када на гори стоји. Велика љубав овог духовног горостаса према његовој пастви, његова енергичност и спремност на жртву за своје ближње остављају утисак и на руског конзула Григорија Николајевича Трубецког, који је једном приликом престолонаследнику Александру Карађорђевићу у време Првог светског рата рекао: „Вредело је

доћи у Србију макар само због тога да би се упознао епископ Доситеј”. Његово свестрано образовање, мисионарски дарови, љубав према свом народу, љубав према монаштву чији је обновитељ био, потребитима и прогнанима, све људе са којима се сретао није остављало равнодушним... Православна Епархија нишка, благодарна је Његовој Светости Патријарху српском г. Порфирију на благослову и иницијативи да у престоном граду Београду, у Музеју Српске Православне Цркве, највећем баштинику и чувару наше духовне прошлости, вечерас представи лик и дело великог Светитеља и Јерарха наше Свете Цркве“.

О значају архипастирског рада Светог Доситеја, првог Митрополита Епархије загребачке у периоду од 1933. до 1941. године, као и његовом мученичком страдању, бираним речима присутнима се обратио Епископа буеносајиреског и јужно-централноамеричког г. Кирила, администратор Епархије загребачко-љубљанске.

У наставку вечери Мешовити хор Богословије Светог Саве и Музичке школе „Мокрањац“ под руководством проф. Бранка Тадића извео је композиције „Милешевка“ Михајла Кечкеша у аранжману проф. Бранка Тадића и „Победну песму“ композитора Ђорђа Станковића, док је Византијски хор Богословије Светог Саве под руководством проф. Јована Ракочевића извео две песме Васкршњег канона и „Ангел вопијашче“.

На крају програма, аутори изложбе провели су Његову Светост Патријарха, високопреосвећене и преосвећене архијереје и остале званице у изложбени музејски део, где су пружили детаљна објашњења изложених експоната. Посетиоци су имали прилику да погледају личне предмете, фотографије, документа, као и видео записе који сведоче о дивном исповеднику Христа Господа, сведоку крстоваскрсне Пасхе, преласка кроз таму овог света и страдања у радост Господа у тајни Христовог Васкрсења. Нажалост, лична својина Светог исповедника Доситеја била је отуђена и уништена још за његовог живота у вихорима Балканских ратова, Првог и Другог светског рата, али је страдала и по његовом упокојењу у ратним дешавањима на простору бивше Југославије деведесетих година прошлог века. Љубављу и трудом аутора изложбе, прикупљени су најзначајнији сачувани експонати који на најбољи начин данас сведоче о овој светој личности. Пажљивим одабиром за потребе изложбе коришћени су фондови Архива Светог Архијерејског Синода, Музеја Српске Православне Цркве, Музеја црквених старина Епархије нишке, Музеја и Архива Епархије загребачко-љубљанске, манастира Ваведења Пресвете Богородице у Београду, Музеја града Београда, Библиотеке Српске

Патријаршије, Библиотеке Матице српске, Југословенске кинотеке, Хрватског државног архива, као и приватних колекција Небојше Панчића и др Павла Марека (Чешка Република).

Изложба „Служитељ мира и љубави“ траје у Музеју Српске Православне Цркве до 20. јуна 2025. године.

***

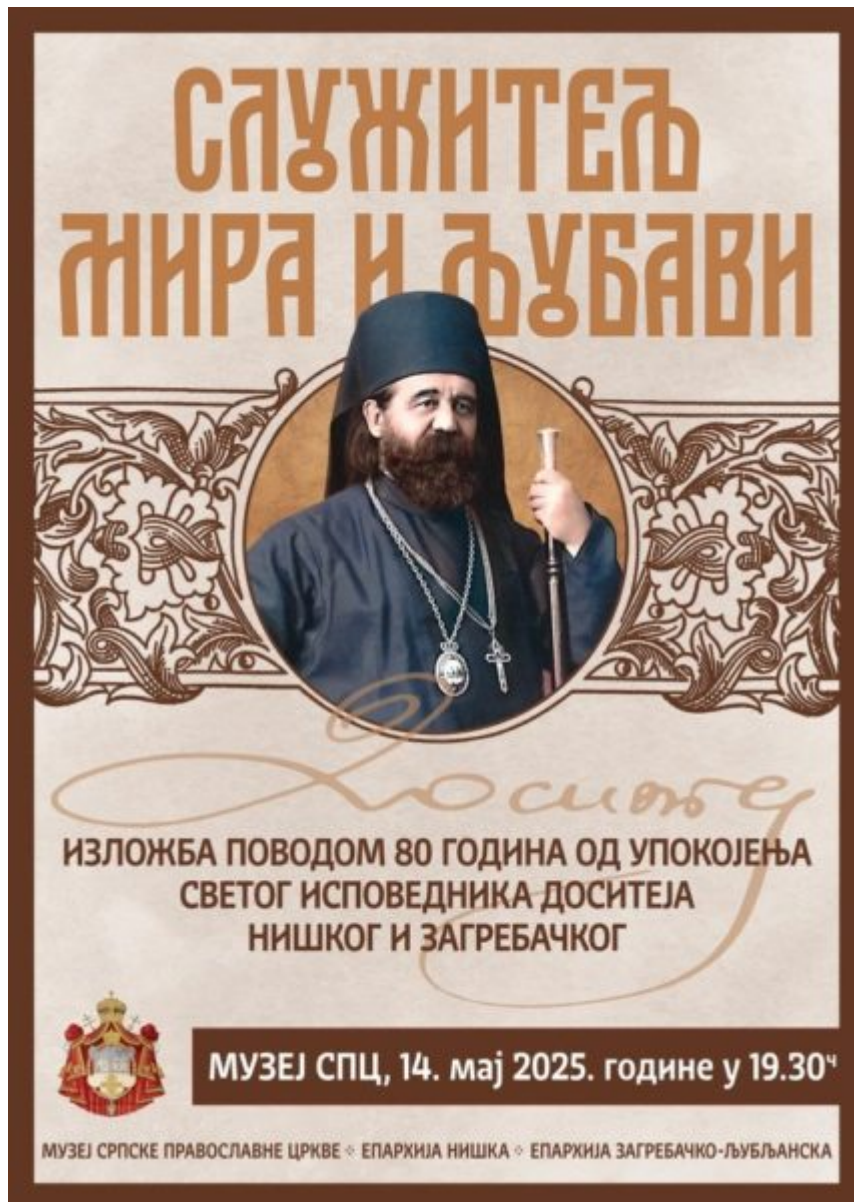
Митрополит Доситеј (у миру Драгутин) је рођен 5. децембра 1887. године у Београду као једино дете Јанићија и Роксанде Васић. Основну школу и шест разреда Гимназије завршио је у родном граду, после чега похађа Београдску богословију. Као ученик Богословије примио је монашки постриг 1898. године у манастиру Манасији. Наредне године је рукоположен у чин јерођакона и јеромонаха. Кијевску духовну академију са степеном магистра богословља завршио је 1904. године, а затим одлази на студије богословских и филозофских наука у Берлину и Лајпцигу. По повратку је постављен за суплента Београдске богословије, а две године касније одлази на Сорбону, где наставља студије из социјалних наука. Крајем 1910. године одлази на студије у Женеву где борави до почетка Балканског рата.

Свети Архијерејски Сабор Краљевине Србије га је изабрао за Епископа нишког почетком маја 1913. године. За епископа је хиротонисан у Саборном храму у Београду 12. маја исте године од Митрополита београдског Димитрија Павловића. Устоличен је у Нишу на празник Силаска Светог Духа – Педесетница, 2. јуна 1913. године. За време Првог светског рата поделио је судбину са својом паством и био интерниран у бугарски логор где је остао све до 1918. године. У време васпостављања редовног стања у Српској Православној Патријаршији после Првог светског рата, епископ Доситеј заузима положај потпредседника Средишњег Архијерејског Сабора и у том својству учествује у преговорима са Цариградском Патријаршијом око добијања Томоса. У Епархији нишкој је оставио неизбрисив траг на обнови духовног живота, подижући нове и обнављајући старе храмове, зидајући домове и сиротишта. Зановио је свештенство и дао велики допринос у обнови српског женског монаштва. Био је председник, члан или покровитељ многобројних добротворних установа и организација широм Краљевине Југославије. Његова пастирска делатност била је испуњена плодотворним мисионарењем међу Чесима и Словацима, као и учествовањем у организацији Српске Православне Цркве у Прикарпатској Русији и Чехословачкој. Као изасланик Светог Архијерејског Синода учествовао је на разним конференцијама у многим европским градовима.

Оснивањем Епархије загребачке 1931. године, једногласно је изабран за Митрополита те епархије са седиштем у Загребу. Устоличен је 9. априла 1933. године у загребачком Саборном храму Преображења Господњег. Плодотворни архипастирски, мисионарски и харитативни рад митрополит Доситеј је наставио на просторима Митрополије загребачке. У Загребу је основао први женски манастир посвећен Светој Петки, радећи на оспособљавању православних монахиња за рад у болницама и сиротиштима. Мисионарио је међу Словенцима, а 1936. године посетио је и далеку Индију. Као Митрополит загребачки, администрирао је епархијама Горњокарловачком (1936-1938) и Бањалучком (1938-1939), а више година је помагао остарелом епископу Мирону Николићу у вршењу епископске службе у Епархији пакрачкој. За време болести патријарха Варнаве Росића, као најстарији члан Синода управљао је пословима Српске Православне Цркве, а после патријарховог упокојења, до избора патријарха Гаврила 1938. године, администрирао је Архиепископијом београдско-карловачком и био чувар Патријаршијског трона. Убрзо по стварању Независне Државе Хрватске, у јеку хапшења виђенијих Срба, митрополит Доситеј је утамничен у Загребу. Од усташа физички и психички малтретиран, у тешком и бесвесном стању је

пребачен у Београд. Од последица затворског мучења упокојио се 13. јануара 1945. године у манастиру Ваведењу на Сењаку, где је и сахрањен.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве је прогласио 1998. године Митрополита загребачког Доситеја Васића за исповедника вере православне, са датумом празновања 31. децембар/13. јануар. Свечани чин канонизације је обављен у храму Светог Саве на Врачару 2000. године. Мошти Светог исповедника Доситеја Нишког и Загребачког се чувају у Ваведењском манастиру у Београду.

СЛУЖИТЕЉ
ЖИРА И ЉУБАВИ

Доситеј

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ 80 ГОДИНА ОД УПОКОЈЕЊА
СВЕТОГ ИСПОВЕДНИКА ДОСИТЕЈА
НИШКОГ И ЗАГРЕБАЧКОГ

МУЗЕЈ СПЦ, 14. мај 2025. године у 19.30^ч

МУЗЕЈ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ◊ ЕПАРХИЈА НИШКА ◊ ЕПАРХИЈА ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКА

СВЕТОСЛАВНИ ЖИРА И ЉУБАВИ

Доситеје

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ 80 ГОДИНА ОД УПОКОЈЕЊА
СВЕТОГ ИСПОВЕДНИКА ДОСИТЕЈА
НИШКОГ И ЗАГРЕБАЧКОГ

МУЗЕЈ СПЦ, 14. мај 2025. године у 19.30^ч

МУЗЕЈ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ♦ ЕПАРХИЈА НИШКА ♦ ЕПАРХИЈА ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКА

mitropolija.com